Հաստատված է
ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի
տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի
2022 թվականի օգոստոսի 11-ի № 04-Լ որոշմամբ

ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ
2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՉՈՐՐՈՐԴ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) կատարողականի գնահատումը կատարվել է հիմք ընդունելով 2014 թվականի դեկտեմբերի 17-ի «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի պահանջները և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թվականի հունիսի 25-ի «Տեսչական մարմինների գործունեության կատարողականի գնահատման սկզբունքները, չափորոշիչները և կարգը հաստատելու մասին» N 693-Ն որոշման հիման վրա կազմված կատարողականի գնահատման մեթոդոլոգիան:

Տեսչական մարմնի կատարողականի գնահատման չափորոշիչներն են՝

1. նպատակի չափորոշիչներ.
2. գործընթացի չափորոշիչներ.
3. արդյունքի չափորոշիչներ:

1. ՆՊԱՏԱԿԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

1. Կատարողականի գնահատման նպատակի չափորոշիչները վերաբերում են բնապահպանության և ընդերքի ոլորտներում անվտանգության և օրենսդրության պահանջների պահպանման ապահովման վերլուծությանը:

1.1) Տեսչական մարմնի գործունեության հիմնական նպատակին հասնելու մակարդակը գնահատելու համար անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր ոլորտի համար վերլուծել հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշռի միջին ցուցանիշը:

Այն արտահայտվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$L = S_1/S$$

Որտեղ՝

L-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

S_1-ը հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարն է.

S–ը հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների քանակն է:

Ըստ Տեսչական մարմնի վերահսկողական ոլորտների՝ L ցուցանիշի և ստուգումների քանակի համեմատականը ներկայացված է աղյուսակ 1-ում.

Աղյուսակ *1*

Վերահսկողական ոլորտներ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ **S**	S_1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ **S**	S_1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ.4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների
բնապահպանություն	55,00	966,16	17,5	33,00	440,80	13,36	22,0	4,14
ընդերք	30,00	519,13	17,3	7,00	112,35	16,05	23,0	1,25
Ընդամենը	***85***			***40***				

Ըստ ստուգվող օբյեկտների գործունեության ոլորտի՝ L ցուցանիշի և ստուգումների քանակի համեմատականը ներկայացված է Աղյուսակ 2-ում.

Աղյուսակ *2*

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	Ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակնե**րի**
***84* Անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ**	***6,00***	***78,70***	***13,12***	***1,00***	***11,60***	***11,60***	***5,00***	***1,52***
***85* Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում**	***9,00***	***142.14***	***15.79***	***12,00***	***80,30***	***6.70***	***-3,00***	***9.09***
***97* Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում**	***2,00***	***50,00***	***25,00***	***1,00***	***11,50***	***11,50***	***1,00***	***13,50***
Ալրաղաց արդյունաբերության, օսլայի և օսլա պարունակող մթերքի արտադրություն	***1,00***	***16,50***	***16,50***			***-***	***1,00***	***16,50***
Այլ անհատական ծառայությունների մատուցում	***1,00***	***18,00***	***18,00***	***1,00***	***11,00***	***11,00***	***-***	***7,00***

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	Ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակնե**րի**
Այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն	***7,00***	***96,10***	***13,73***	***2,00***	***19,85***	***9,93***	***5,00***	***3,80***
Ապակու և ապակե արտադրատեսակների արտադրություն	***1,00***	***4,00***	***4,00***			***-***	***1,00***	***4,00***
Առողջապահություն	***2,00***	***29,00***	***14,50***			***-***	***2,00***	***14,50***
Արտադրատեսակների արտադրություն՝ չներառված ուրիշ խմբավորումներում			***-***	***1,00***	***10,00***	***10,00***	***-1,00***	***-10,00***
Բետոնից, ցեմենտից և գիպսից շինվածքների արտադրություն	***1,00***	***13,50***	***13,50***			***-***	***1,00***	***13,50***
Բուսաբուծություն ու անասնաբուծություն, որսորդություն և հարակից ծառայություններ	***3,00***	***77,94***	***25,98***			***-***	***3,00***	***25,98***

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	Ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակնե**րի**
Էլեկտրական սարքավորանքի արտադրություն			-	*1,00*	*14,00*	*14,00*	*-1,00*	*-14,00*
Թափոնների հավաքում, մշակում և ոչնչացում, նյութերի վերականգնում	*1,00*	*8,93*	*8,93*	*1,00*	*36,50*	*36,50*	-	*-27,57*
Խմիչքների արտադրություն	*5,00*	*60,50*	*12,10*			-	*5,00*	*12,10*
Ծխախոտային արտադրատեսակների արտադրություն	*1,00*	*14,00*	*14,00*			-	*1,00*	*14,00*
Կացության կազմակերպում	*2,00*	*65,99*	*33,00*	*2,00*	*4,80*	*2,40*	-	*30,60*
Հագուստի արտադրություն			-	*1,00*	*10,50*	*10,50*	*-1,00*	*-10,50*
Հանրային սննդի կազմակերպում			-	*1,00*	*31,50*	*31,50*	*-1,00*	*-31,50*

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	Ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակնե**րի**
Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր	***10,00***	***177,20***	***17,72***	***2,00***	***42,00***	***21,00***	***8,00***	***-3,28***
Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր՝ չներառված ուրիշ խմբավորումներում	***1,00***	***2,00***	***2,00***			***-***	***1,00***	***2,00***
Հանքագործական արդյունաբերության հարակից գործունեություն	***1,00***	***3,50***	***3,50***	***1,00***	***34,00***	***34,00***	***-***	***-30,50***
Հիմնային մետաղների արտադրություն			***-***	***1,00***	***27,50***	***27,50***	***-1,00***	***-27,50***
Ձկների, խեցեմորթների և կակղամորթների մշակում և պահածոյացում	***1,00***	***5,81***	***5,81***			***-***	***1,00***	***5,81***

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	Ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակնե**րի**
Ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	***2,00***	***6,70***	***3,35***	***2,00***	***5,60***	***2,80***	***-***	***0,55***
Մասնագիտացված շինարարական գործունեություն	***2,00***	***41,65***	***20,83***			***-***	***2,00***	***20,83***
Մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում			***-***	***1,00***	***12,50***	***12,50***	***-1,00***	***-12,50***
Շենքերի շինարարություն	***3,00***	***63,69***	***21,23***			***-***	***3,00***	***21,23***
Պետության կառավարում և պաշտպանություն. պարտադիր սոցիալական ապահովագրություն	***3,00***	***77,82***	***25,94***	***2,00***	***48,00***	***24,00***	***1,00***	***1,94***
Ջրի հավաքում, մշակում և բաշխում	***1,00***	***12,60***	***12,60***			***-***	***1,00***	***12,60***
Սննդամթերքի արտադրություն	***2,00***	***76,10***	***38,05***			***-***	***2,00***	***38,05***

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2021թ. 4-րդ եռամսյակ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ	S1 ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	L ցուցանիշը 2020թ. 4-րդ եռամսյակ	Ստուգումների քանակի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների	L ցուցանիշի համեմատությունը 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակնե**րի**
Սպորտի, զվարճությունների և հանգստի կազմակերպման բնագավառում գործունեություն	***1,00***	***31,74***	***31,74***	***3,00***	***94,50***	***31,50***	***-2,00***	***0,24***
Ցեմենտի, կրի, գիպսի և գաջի արտադրություն	***1,00***	***26,20***	***26,20***			***-***	***1,00***	***26,20***
Քաղաքացիական շինարարություն	***5,00***	***95,15***	***19,03***	***2,00***	***42,50***	***21,25***	***3,00***	***-2,22***
Քարի սղոցում, մշակում և հարդարում	***4,00***	***52,15***	***13,04***	***2,00***	***5,00***	***2,50***	***2,00***	***10,54***
Քարի, ավազի և կավի արդյունահանում	***5,00***	***123,68***	***24,74***			***-***	***5,00***	***24,74***
Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն	***1,00***	***14,00***	***14,00***			***-***	***1,00***	***14,00***
Ընդամենը	***85***			***40,00***			***45,00***	

Այն դեպքում, երբ ստուգումն իրականացվել է ստուգաթերթի ոչ ամբողջական հարցերի շրջանակներում՝ ապա կշիռը հաշվարկվել է ստուգման ընթացքում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք հանդիսացած հարցերի պատասխաններից ստացված կշիռների գումարի արժեքը բաժանելով ստուգման հարցերի շրջանակում այդ հարցերի պատասխանների կշիռների գումարի առավելագույն հնարավոր արժեքին և բազմապատկած ստուգաթերթերի առավելագույն կշռի միավորով՝ *50*:

1.2) Ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը գնահատելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշիռների միջին ցուցանիշը:

Այն արտահայտվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$C = S_R/S$$

Որտեղ՝

C-ն ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունն է.

S_R–ը հաշվետու ժամանակահատվածում ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարն է.

S–ը հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների քանակն է:

Առավել ռիսկային բնագավառներ են համարվում «Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կողմից իրականացվող՝ ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը եվ ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը հաստատելու» և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թվականի նոյեմբերի 8-ի N1511-ն և 2012 թվականի նոյեմբերի 22-ի N1562-ն որոշումներն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ կառավարության 22 օգոստոսի 2019 թվականի N1125-Ն որոշման 16-րդ կետի 3-րդ աղյուսակում ընդգրկված 84 և ավելի միավոր ունեցող գործունեության տեսակները:

Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշիռների միջին ցուցանիշի հիման վրա ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը ներկայացված է աղյուսակում 3-ում:

Աղյուսակ *3*

Գործունեության ոլորտ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ S_R	2021թ. 4-րդ եռամսյակ S	2021թ. 4-րդ եռամսյակ C	2020թ. 4-րդ եռամսյակ S_R	2020թ. 4-րդ եռամսյակ S	2020թ. 4-րդ եռամսյակ C	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների
84 Անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ	78,7	6	13,1	11,6	1	11,6	1.5
85 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում	142.14	9	15.79	53,3	10	5,33	10,46
97 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում	50,0	2	25,0	11,5	1	11,5	13,5

1.3) Ռիսկերի պլանավորման, վերլուծության և գնահատման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները

Ռիսկերի պլանավորման, վերլուծության և գնահատման համար հատկացված մարդկային ռեսուրսները 8-ն են, բացի աշխատավարձից այլ ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվել:

1.4) Խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները

Չափորոշիչը գնահատվում է ելնելով խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար Տեսչական մարմնի կողմից մարդկային ռեսուրսների ու ֆինանսական միջոցների հատկացումից, ինչպես նաև փաստացի իրականացված խորհրդատվական, մեթոդական աջակցության և իրազեկման միջոցառումների քանակից և դրանցում մասնակիցների ընդգրկվածությունից:

Տնտեսավարող սուբյեկտների հետ կազմակերպվել են 90 խորհրդատվական, մեթոդական աջակցության իրազեկում-հանդիպումներ, Տեսչական մարմնի կողմից հատկացված մարդկային ռեսուրսները կազմել են 27 հոգի, ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվել:

2021 թվականի 4-րդ եռամսյակում թեժ գծին ստացված զանգերի արդյունքում խորհրդատվություն տրամադրվել է 7, իսկ 2020 թվականի նույն ժամանակահատվածում՝ 14 տնտեսավարողի:

Խորհրդատվությունները տրամադրվել են թեժ գծի համար պատասխանատու մեկ աշխատակցի կողմից:

1.5) Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականություն մշակող պետական մարմիններին ներկայացված առաջարկների քանակը:

2021 թվականի 2-րդ կիսամյակի ընթացքում վերահսկողական ոլորտի օրենսդրության փոփոխության վերաբերյալ ՀՀ կառավարությանը և/կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականություն մշակող պետական մարմիններին ներկայացվել է 24 առաջարկություն:

2020 թվականի 2-րդ կիսամյակի ընթացքում վերահսկողական ոլորտի օրենսդրության փոփոխության վերաբերյալ ՀՀ կառավարությանը և/կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականություն մշակող պետական մարմիններին ներկայացվել է 7 առաջարկություն:

2. ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Գործընթացի չափորոշիչները վերաբերում են Տեսչական մարմնի գործառույթների իրականացման ընթացքին:

2.1) Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների միջին տևողությունը

Չափորոշիչը գնահատելու համար անհրաժեշտ է հաշվարկել հաշվետու ժամանակահատվածում տարեկան ծրագրով չպլանավորված, սակայն ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում բուն ստուգման գործընթացի միջին տևողությունը:

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = T/N$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

T –ն ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում ստուգման գործընթացի ընդհանուր տևողությունն է.

N –ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակն է:

Արդյունքները ներկայացված են Աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ *4*

2021թ. 4-րդ եռամսյակ **T**	2021թ. 4-րդ եռամսյակ **N**	2021թ. 4-րդ եռամսյակ **R**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **T**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **N**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **R**	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների
498	51	9,76	200	24	8,33	1,43

2.2) Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակը՝ ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ

Չափորոշչի գնահատման համար անհրաժեշտ է հաշվարկել բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված ստուգումների քանակի հարաբերությունը Տեսչական մարմնի ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և նույն ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին:

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R= N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N_2–ը բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակն է.

N_1 –ը ստուգումների տարեկան ծրագրով հաշվետու ժամանակահատվածի համար նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

Արդյունքները ներկայացված են աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ *5*

2021թ. 4-րդ եռամսյակ **N_2**	2021թ. 4-րդ եռամսյակ **N_1**	2021թ. 4-րդ եռամսյակ **R**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **N_2**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **N_1**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **R**	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների
56	34	1,64	26	16	1,6	0,04

2.3) Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

A = T/N

որտեղ՝

A-ն ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունն է.

T–ն ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր տևողությունն է.

N–ը ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակն է:

Արդյունքները ներկայացված են աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ *6*

2021թ. 4-րդ եռամսյակ **T**	2021թ. 4-րդ եռամսյակ **N**	2021թ. 4-րդ եռամսյակ **A**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **T**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **N**	2020թ. 4-րդ եռամսյակ **A**	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների
378	34	11,12	137	16	8,56	2,55

2.4) Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ)

հարաբերակցությունը[1] ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին.

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N_2–ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է, (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ).

N_1 –ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

[1]- Էական վնաս են համարվել այն դեպքերը, երբ ստուգման ընթացքում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք հանդիսացած հարցերի պատասխաններից ստացված կշիռների գումարի արժեքը կազմել է ստուգման ենթակա հարցերի կշիռների գումարի 70 և ավելի տոկոսը:

Արդյունքները ներկայացված են աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 7

Ցուցանիշներ	*2021թ. 4-րդ եռամսյակ*	*2020թ. 4-րդ եռամսյակ*	Համեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակ (N_1), այդ թվում՝	51	24	**27**
- կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ *(N_2)*	6	1	**5**
R ցուցանիշ	**0,11**	**0,04**	**0,07**

2.5) Ստուգման ենթարկված օբյեկտների բավարարվածության աստիճանը Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառությունից, ընթացակարգերի թափանցիկությունից, տեղեկատվության որակից և Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժությունից.

Չափորոշչի գնահատումը կատարվում է ելնելով Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառության, ընթացակարգերի թափանցիկության, տեղեկատվության որակի և Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժության վերաբերյալ ստացված դիմում-բողոքների քանակի:

Եթե առկա է բողոք (դատական կամ վարչական), ապա նշանակում է, որ տնտեսավարողը բավարարված չէ և/կամ Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառությունից, և/կամ տեղեկատվության որակից, և/կամ ընթացակարգերի

թափանցիկությունից, և/կամ Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժությունից:

2021 թվականի 4-րդ եռամսյակում ստացվել է 25 հատ դիմում-բողոք.

2020 թվականի 4-րդ եռամսյակում ստացվել է 17 հատ դիմում-բողոք:

Բողոքների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Աղյուսակ 10-ում:

3. ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Արդյունքի չափորոշիչները վերաբերում են Տեսչական մարմնի կոնկրետ լիազորության իրականացման անմիջական արդյունքին:

3.1) Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակական հարաբերակցությունը

Գնահատումը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N_2–ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է.

N_1–ը ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

Արդյունքները ներկայացված են աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ *8*

2021թ. 4-րդ եռամսյակ N_2	2021թ. 4-րդ եռամսյակ N_1	2021թ. 4-րդ եռամսյակ R	2020թ. 4-րդ եռամսյակ N_2	2020թ. 4-րդ եռամսյակ N_1	2020թ. 4-րդ եռամսյակ R	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների
51	34	1,5	24	16	1,5	0

3.2) Տեսչական մարմնի վերահսկման երեքից հինգ բարձր ռիսկային բնագավառներում իրավիճակի փոփոխությունը.

Չափորոշչի գնահատման համար հիմք է հանդիսանում վերահսկողության արդյունքում բարձր ռիսկային բնագավառների տնտեսվարող սուբյեկտների ռիսկայնության փոփոխությունը:

Տրամադրված տեղեկատվության համաձայն բարձր ռիսկային բնագավառների տնտեսվարող սուբյեկտների ռիսկայնությունը փոփոխվել է հետևյալ կերպ՝ 4 տնտեսվարող բարձրից դարձել է ցածր, 86 տնտեսվարող՝ բարձրից միջին, 38-ը մնացել է անփոփոխ, իսկ 18-ի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է:

3.3) Ըստ առանձին ստուգման հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

Հաշվարկները կատարվել են հասանելի տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշը ստանալու համար հիմք է ընդունվել ստուգումների համար հատկացված գործուղման ծախսերի և ստուգումների քանորդը:
Արդյունքները ներկայացված են աղյուսակ 9-ում.

Աղյուսակ *9*

2021թ. 4-րդ եռամսյակ ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշ	2021թ. 4-րդ եռամսյակ մարդկային ռեսուրսների միջին ցուցանիշ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշ	2020թ. 4-րդ եռամսյակ մարդկային ռեսուրսների միջին ցուցանիշ	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների ֆինանսական միջոցներ	Համեմատություն 2021թ. և 2020թ. 4-րդ եռամսյակների մարդկային ռեսուրսներ
111 157	3,21	41 600	2,65	69 557	0,56

Հաշվետու ժամանակահատվածում վառելիքի ծախսը կազմել է **26 540** լիտր բենզին, գործուղման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները՝ **22 506 532** դրամ, որը հնարավոր չէ առանձնացնել ըստ առանձին ստուգումների:

3.4) Տեսչական մարմնի, Տեսչական մարմնի աշխատակիցների դեմ բերված դիմում-բողոքների քանակը և դրանց արդյունքները

Չափորոշիչը գնահատվում է վերլուծելով հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի, նրա աշխատակիցների գործողությունների կամ անգործության կամ նրա կողմից ընդունված վարչական ակտերի դեմ բերված բողոքների քանակը և դրանց վերաբերյալ ընդունված որոշումները:

Չափորոշիչը գնահատվում է ստացված բողոքների քանակի և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ:

Վերը նշված չափորոշչի գնահատման համար ելակետային տվյալները ներկայացված են Աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ*10*

Ցուցանիշներ	*2021թ. 4-րդ եռամսյակ*	*2020թ. 4-րդ եռամսյակ*	Համեմատ.
Տեսչական մարմնի դեմ բերված դիմում-բողոքների քանակ, այդ թվում՝	***25***	***17***	***8***
- դատական կարգով	***16***	***8***	***8***
- վերադասության կարգով	***9***	***9***	***0***
Դատական կարգով բողոքների արդյունքում ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող որոշումների քանակ, այդ թվում՝	***11***	***3***	***8***

- բավարարված	***8***	***2***	***6***
- մերժված	***2***	***1***	***1***
- այլ *(կարճված, միացված ուրիշ գործի և այլն)*	***1***	***0***	***1***
Վերադասության կարգով բողոքների արդյունքում ընդունված որոշումների քանակ, այդ թվում՝	***6***	***9***	***-3***
-բավարարված	***1***	***6***	***-5***
- մերժված	***5***	***3***	***2***
Ստուգումների քանակ	***85***	***40***	***45***

Հաշվարկում ներառված *5* բողոքի վերաբերյալ վարույթ ընդունելու որոշումները դեռևս չեն ստացվել, չնայած որ օրենքով սահմանված ժամկետներն անցել են:

Տեսչական մարմնի կատարողականի գնահատման արդյունքում հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ Որակի ապահովման վարչությունը առաջարկությունները ներկայացնում է ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի Որակի ապահովման վարչության եռամսյակային հաշվետվություններում*:*